

Conclusie

De conclusie is dat er op het eiland in de zomer veel soorten voorkomen, die niet aan een bepaalde habitat gebonden zijn. Veel soorten komen voor in een ruderaal omgeving. Opvallend is wel het aantal in de grond, vooral zandgrond, nestelende soorten wespen. Een excursie in het voorjaar, als de wilgen bloeien, zal ongetwijfeld een groot aantal voorjaarsbijen opleveren. Te zijner tijd moeten we dat maar eens doen.

Summary

Members of the Hymenoptera section visited the island of Tiengemeten on 16 August 2008. During a walk on part of the island bees and wasps were collected. Each territory is described in short and a list of observed species is included, along with comments. The commonest species found were those of ruderaal grounds. Many of these species nest in the ground, especially sandy ground.

Literatuur

Peeters, T.M.J. & M. Reemer. 2003. Bedreigde en verdwenen bijen in Nederland (Apidae s.l.). - Stichting EIS-Nederland, 96 p.

Verslag van de studiedag over *Hylaenus*

Jan Smit

Op 24 januari 2008 waren 19 leden van de sectie bijeen gekomen in het Zoölogisch Museum in Amsterdam voor een studiedag over het bijengenus *Hylaenus*, onder leiding van Ivo Raemakers.

Kenmerken

In de inleiding gaf Ivo puntgewijs de kenmerken van het genus:

- klein (3,5 – 9 mm), zwart, slank, vrijwel kaal en geen scopa
- graafwespachtig
- meestal gele of witte gezichtsvlekken (maskerbijen)
- 2 cubitaalcellen waarvan de 1e het grootste is, top radiaalcel verwijderd van vleugelrand, voet met hechtlapje, korte tong

Verspreiding

Hylaenus is het enige Europese genus van de onderfamilie Hylaeinae uit de familie Colletidae. Het genus en de onderfamilie heeft haar grootste soorten- en vormenrijkdom in Australië en omgeving.

Wereldwijd zijn er 600 soorten beschreven, 60 in Europa, 25 in Nederland. In veel oudere publicaties nog onder de oude genusnaam *Prosopis* genoemd. Het genus komt voor in alle werelddelen behalve Antarctica. Er zijn Euraziatische soorten verslept naar Noord- en soms Zuid-Amerika.

Levenswijze

Bijen van het genus *Hylaenus* komen voor in allerlei biotopen, maar relatief vaak ruig/ruderaal, warm en droog: bosranden, struwelen, spoorbermen en – emplacements, tuinen en parken, braakliggende terreinen.

Ze zijn polylectisch maar sommige plantentaxa worden relatief veel bezocht: schermbloemigen, braam, zandblauwtje, reseda en wouw, helmkruid en in mindere mate slangenkruid.

De pollen worden getransporteerd in de krop samen met nectar. Meestal nestelend in holle stengels, soms andere bestaande holten; het zijn geen nestbouwers.

De nesten bestaan uit lineaire reeksen broedcellen met een zijdeachtig omhulsel (vgl. *Colletes*).

Hylaenus-soorten zijn doorgaans univoltien, meest zomersoorten (vanaf half mei). Overwintering als volgroeide larf.

Determinatie

Daarna ging Ivo in op de determinatie van deze bijen. De belangrijkste determinatiekenmerken werden benoemd, alsmede literatuur en problemen bij het determineren. Ten slotte verdeelde hij de soorten in goed herkenbare en moeilijker te determineren soorten.

Ter voorbereiding van deze dag had Hans Nieuwenhuijsen een determinatietabel voor de Nederlandse soorten van *Hylaenus* rond gestuurd aan de leden. Op de dag zelf werden de bijbehorende afbeeldingen uitgedeeld, waarna de tabel uitgeprobeerd kon worden en van commentaar werd voorzien. De ervaringen en opmerkingen van deze determinatiedag zijn verwerkt in een nieuwe van de tabel, die terug te vinden is op pagina 28.

Summary

The section held a study day on 24 January 2009 about the bee genus *Hylaenus*. The presentation was lead by Ivo Raemakers. He gave a short introduction about appearance, taxonomy, distribution and way of life. In preparation for identification, he discussed the most important characteristics. After that, members went on to identifying bees using a concept-version of a *Hylaenus* identification key made by Hans Nieuwenhuijsen.